

Адыгэ макъ

№№ 68-89 (20333)

2013-рэ илъэс

МЭФЭКУ

МЭЛЫЛЪФЭГЪУМ и 18

Адыгэ Республикэм и Правительствэ игъэзет

ЛЫШЪХЪЭМ ИЮФШІЭГЪУ ЗЭІУКІЭГЪУХЭР

Адыгеим культурэмкІэ иминистрэ ыгъэнэфагъ

Адыгэ Республикэм и Лышъхъэу Тхьаклушынэ Аслъан унашъоу ышлыгъэм ыкІи тыгъуасэ зыкІэтхэжыгъэм диштэу Къэралыгъо академическэ къэшъокІо ансамблэу «Налмэсым» ихудожественнэ пашэу Къулэ Мухъамэд Адыгеим культурэмкІэ иминистрэу ыгъэнэфагъ. Республикэм и Лышъхъэ министралэр ригъэблэгъагъ, культурэм хэхъоныгъэхэр ышлынхэмкІэ анахъу аналэ зытырагъэтышт лъэныкъохэм атегушылагъэх. АщкІэ М. Къулэм пшъэрылъ шъхалэу фигъэуцухэрэм республикэм и Лышъхъэ ягугъу къышыгъ.

— Культурэр мэхъанэшхо зиІэ лъэныкъохэм ашыцъу тэлъыгъ, ащ хэхъоныгъэхэр ышлынхэр типшъэрылъ шъхал. Непэ культурэм иунэхэм, тхыпеджапІэхэм языхт уигъэрээнэу шытгъ, амалэу шыІэмкІэ а гумэкІыгъори, нэмыкІхэри дэгъэ-

зыжыгъэнхэм о уналэ атебгъэтынэу тыкыпщэгугъы. Тиансамблэ цІэрылхэр, эстрадэм иорэдылхэр республикэм икбоджэ псэупІэхэм нахыбэрэ адэхъанхэм, концертхэр къащатыхнэм мэхъанэшхо иІэу сэлъыгъ, сыда плэмэ непэ цыф къызэрыкІохэм ахэр икыу фэдизэу алъысэхэрэп.

Культурэм, ащ иЮфышІэхэм амалэу тилэмкІэ ІэпыІэгъу тафэхъушт, тыкыбгъышт, тишъуагъэ къэдгъэкІошт, — къыІуагъ Тхьаклушынэ Аслъан министрАлэм зыкыфигъазэзэ.

АР-м и Лышъхъэ цыхъуу къыфишІыгъэм фэшІ зэрэфэра-зэр, илъэс пчъагъэ хъугъуу зыфэлэжъэрэ культурэм хэхъоныгъэхэр ышлынхэм ишыпкыу зэрэпыл-лыштыр, кытефэррэр зэкІэ шІокІ имыІэу зэригъэцэ-кІэщтыр М.Къулэм къыІуагъ.

ТХЪАРКЪОХЪО Адам.

Адыгэ Республикэм и Лышъхъэ и Указ

Адыгэ Республикэм культурэмкІэ иминистрэ ехылагъ

Адыгэ Республикэм и Конституцие ия 78-рэ статья иподпунктэу «р»-м диштэу унашъо сшІы:

1. Къулэ Мухъамэд Хъаджыбэчыр ыкбюр Адыгэ Республикэм культурэмкІэ иминистрэу гъэнэфэгъэнэу.

2. ЗыкІэтхэхэрэ мафэм шегъэжыагъу мы Указым кІуачІэ иІэ мэхъу.

Адыгэ Республикэм и Лышъхъэу

ТХЪАКЛУШЫНЭ Аслъан

къ. Мыекъуапэ, мэлылфэгъум и 17, 2013-рэ илъэс N 43

Адыгэ Республикэм и Къэралыгъо Совет — Хасэм

Илъэсыбэ хъугъуу гуетыныгъэ фыриІэу Іоф зэришІэрэм, цыфхэм яунэгъо Іофхэм языхт фэгъэхыгъэ актхэм ятхын епхыгъэ ІофыгъохэмкІэ ахэм афагъэцкІэрэ фэІо-фашІэхэм язэшІохын иІахэ зэрэхышыхэрэм афэшІ Адыгэ Республикэм и Къэралыгъо Совет — Хасэм и Шытхъу тхыл фэгъэшъошагъ Байкъул Нэфисэт Юрэ ыпхъум, Адыгэ Республикэм и ГъэІорышІапІэу цыфхэм яунэгъо Іофхэм языхт фэгъэхыгъэ актхэм ятхын фэгъэзагъэм Кошхэблэ районымкІэ икыутамэ ипашэ.

ИЮфшІэнкІэ гъэхъагъэхэр зэришыгъэхэм ыкІи илъэсыбэ хъугъуу гуетыныгъэ фыриІэу зэрэлажъэрэм афэшІ Адыгэ Республикэм и Къэралыгъо Совет — Хасэм и Шытхъу тхыл фэгъэшъошагъ Дэрбэ Тэмарэ Кирилл ыпхъум, Адыгэ Республикэм культурэмкІэ икъралыгъо бюджет учреждениеу «Адыгеим лъэпкэ къашъохэмкІэ и Къэралыгъо академическэ ансамблэу «Налмэсым» кадрэхэмкІэ испециалист.

Гъэсэныгъэм иЮфыгъохэм атегушылагъэх

Адыгэ Республикэм и Лышъхъэу Тхьаклушынэ Аслъан АР-м шІэныгъэмрэ гъэсэныгъэмрэкІэ иминистрэу Хъуажэ Аминэт тыгъуасэ ІофшІэгъу зэлукІэгъу дырилагъ.

Дзэ гъэсэныгъэ зыщызэрагъэгъотышт учреждением фыхахышт чыплэм икбэгъотын зэрэ-кІорэр Хъуажэ Аминэт Лышъхъэм къыфІотагъ. Шъугу къэдгэкІыжыын, республикэм икбэлэ шъхалэ дзэ училищэ е кадетскэ корпус къышыгъэІухыгъэным иамал шытегушылагъэх Тхьаклушынэ Аслъанрэ Къыблэ дзэ шъолырым дзэ гъэсэныгъэмкІэ иотдел ипашэу Сергей Меньшиковыр мы мафэхэм зэдыряІэгъэ зэлукІэгъум. Агъэнэфэгъэ Іофыгъохэм язэшІохын къыдыхэлъытагъэу шІэныгъэмрэ гъэсэныгъэмрэкІэ министрэм Къыблэ дзэ шъолырым иІыкІо ригъэлъэгъу-

гъэх Мыекъуапэ шылажъэштыгъэ училищхэм яз иеджэплэ унэхэр. КІэух унашъор Къыблэ дзэ шъолырым ипашэхэм ашышт.

ЗыкІ къэралыгъо ушэтынхэм яІофыгъуи зэлукІэгъум шытегушылагъэх. ПэшІорыгъэшъу ахэр зытыштхэм мы мазэм и 20-м къышыублагъэу жъоныгъуакІэм и 6-м нэс палъэу яІ, уцугъо шъхалэр жъоныгъокІэ мазэм и 27-м рагъэжэныш, мэкъуогъум и 19-м къаухынэу шыт. Гурыт еджапІэхэм къачІэкІырэ нэгырэ 3389-мэ мыгъэ зыкІ къэралыгъо ушэтынхэр атыштых, мы пчъагъэр гъэрэкІо зытыгъэхэм анахыб. ШІокІ имыІэу атыштыр ушэтынитІу — урысыбзэмрэ хысапымрэ, нэмыкІхэр — ежъхэм яшІоигъоныгъэкІэ къыхахыхэрэр арыштых.

АР-м и Лышъхъэ ипресс-кыулыкъу

2013-рэ илъэсым иятІонэрэ мэзих гъэзеткІэтхэгъур едгъэжыагъ!

«Адыгэ макъэм» иныбджэгъу лъапІэхэр!

Лъэпкэ гъэзетыр къызытхыкІы зышІоигъохэм апае федеральнэ почтэм икыутамэу Адыгэ Республикэм шыІэм иотделениехэм, гъунэпкэ гъэнэфагъэ зиІэ пшъэрылхэр зэшІозыхырэ обществэу «Адыгея-Интерсвязь» зыфІорэм ипашІэхэм ыкІи «Адыгэ макъэм» иредакция дэжъ шыт тхыл шапІэм мэлылфэгъум и 1-м гъэзет кІэтхэнхэр ашырагъэжыагъ.

Почтэм иотделениехэм мыщ фэдэ уасэхэмкІэ лъэпкэ гъэзетым шъуащыкІэтхэн шъульэкІышт:

— сомэ 467-рэ чапыч 16-кІэ — тхъамафэм 5

къыдэкІэу нэкІубгъуи хъурэ гъэзетэу 52161-рэ индекс зилэм;

— сомэ 398-рэ чапыч 16-кІэ — фэгъэкІотэныгъэ зилэхэм апае 52162-рэ индекс зилэм;

Мыекъуапэ игъэзетеджэхэр!

«Адыгэ макъэм» иредакция дэжъ шыт тхыл шапІэм, индексхэу 52161-рэ, 52152-рэ, 14289-рэ зилэхэм сомИ 140-кІэ шъуащыкІэтхэн шъульэкІышт (мыщ шыкІатхэхэрэм шапІэм ежъ-ежъырэу гъэзетыр чІахыжъэ ашышт);

«Адыгея-Интерсвязь» ипашІэхэм тигъэзетхэм зэкІэми сомИ 150-кІэ шъуащыкІэтхэшт.

(КІатхэхэрэм гъэзетыр шапІэм чІахыжъэ ашышт).

Къалэу Мыекъуапэ дэт хызмэтшІапІэхэу, организациехэу, учреждениехэу корпоративнэ шыкІэм тетэу гъэзет экземпляр 15-м къышымыкІэу къызытхыкІыштхэр редакцием сомэ 200-кІэ шыкІэтхэнхэ алъэкІышт.

Университетхэу, институтхэу, еджапІэхэу корпоративнэ шыкІэм тетэу гъэзет экземпляр 20-м къышымыкІэу къызытхыкІын зимурадхэр редакцием сомИ 150-кІэ шыкІэтхэнхэ алъэкІышт.

Ныбджэгъу лъапІэхэр, шъукІатх лъэпкэ гъэзетым!

Ушэтынхэр къэсыгъэх

Къэралыгъо аттестацие къулыкъум къызэриты-
рэмклэ, мыгъэ зыкI ушэтынхэм клэлэеджэкIо
3389-рэ ахэлэжьэшт. Ар гъэрекIо зытыгъэхэм
анахы 200-м ехъукIэ нахыб.

ЕджапIэм къычIэкIы-
хэрэм шIокI имыIу пред-
метитIу атышт. Ахэр уры-
сыбзэмрэ хысапымрэ арых.
Адрэхэр ежхэр зэрэфаеху
къыхахыштых. ЯшIонгъо-
ныгъэкIэ къыхахырэ пред-
метхэм ащыщэу мыгъэ ана-
хыбэу атымэ ашIонгъоу
къыхагъэщыгъэр общест-
вознаниер ары. А предме-
тым нахь фаеху нэбгырэ
2075-мэ тхылхэр къаты-
гъэх. ГъэрекIо ар зытыгъэ
пчыгъэм елытыгъэмэ, нэ-
бгырэ 500-м ехъукIэ на-
хыб. Ащ ыужыкIэ нахы-
бэмэ къыхахыгъэр тари-
хыр ары. Нэбгырэ 1130-мэ
ар атышт. ИкIыгъэ илгъэ-
сым нэбгырэ 766-мэ къы-
хахыгъагъ. Ахэм ауж къе-
кIы биологиер. Ар 689-мэ
атышт.

Адрэ илгъэхэм афэмдэу

мыгъэ физикэр бэмэ къыха-
хыгъ, нэбгырэ 800-м ехъумэ
ар атышт. Химиер 504-мэ,
географиер 114-мэ атынэу
щыт.

ИкIыб къэралыгъуабзэ-
хэмклэ анахыбэу къыха-
хыгъэр инджылызыбзэр
ары. Ар нэбгырэ 205-мэ
атышт. Нэмысыбзэр 5-мэ,
французыбзэр тIумэ къы-
хахыгъэх.

Ушэтынэу къыхахыгъэхэр
пэшIорыгъэшэу атынхэу
амал яIэшт мэлылфэгъум
и 20-м къыщегъэжьагъэу
жъоныгъуакIэм и 6-м нэс.
ЕтIанэ жъоныгъуакIэм и
27-м къыщегъэжьагъэу Iо-
ныгъом и 17-м нэс ушэтын
тыгъо шъхалэр кIошт.

ШIокI зымыIу атын фэе
ушэтынитIур — урысы-
бзэмклэ жъоныгъуакIэм и
27-м, хысапымклэ Iоныгъом

и 3-м атынхэу мыгъэ агъэ-
нэфагъэх.

*ЕджапIэхэм къачIэкIы-
хэрэм яшIонгъоныгъэкIэ
къыхахыгъэ предметхэм-
кIэ ушэтынхэр мыщ те-
тэу атыштых:*

**жъоныгъуакIэм и 30-м —
информатикэр, био-
логиер, тарихыр;**

**Iоныгъом и 6-м —
IэкIыб къэралыгъуа-
бзэхэр ыкIи физикэр;**

**Iоныгъом и 10-м —
обществознаниер,
химиер;**

**Iоныгъом и 13-м —
географиер ыкIи
литературэр атыштых.**

Ушъхыагъоу яIэмклэ фэ-
гъэклотэныгъэ зытефэрэ кIэ-
лэеджакIохэу мэфэ шъха-
Iэхэм къямыкIоллагъэхэм
Iоныгъом и 15-м къыше-
гъэжьагъэу и 19-м нэс ушэ-
тынхэр атыжынхэ алгъэ-
кIышт.

СИХЪУ Гоцнагъу.

Хэбзэгъэуцугъэр аукъозэ пцэжъые ешэх

Илгъэс къэс гъатхэм, пцэжъые-
хэм кIэнкIэ тIупшыныр зырагъа-
жэкIэ, Iофтхьабзэу «Нерест»
зыфилорэм къыдхэлтытагъэу опе-
ративнэ-пэшIорыгъэшэ IофшIэн-
хэр Адыгеим щызэхашэх. Пцэ-
жъыеешэныр зикIасэхэм ар зэрэ-
зэшIуахырэ шIыкIэм иуплъэкIун
зипшъэрылхэм яIофшIэн агъэ-
лгъэшыгъ, промышленнэ пцэжъые-
ешэным фимытхэу ашIыгъ ыкIи
пцэжъыеешэныр зикIасэхэм къа-
убытын фэе лгъэкхэмрэ ипчъа-
гъэрэ агъэмэкIагъ. Арэу щытми,
хэбзэгъэуцугъэу шыIэр аукъозэ
пцэжъые ешэх. Гушылэм пае, по-
лицием икIулыкъушIэхэм хэбзэн-
чъэу пцэжъые ешэщыгъэхэу хъу-
гъэ-шIэгытф чэщ-зымафэкIэ Адыгеим
щагъэунэфыгъ. Лгъэкъ зэфэшхьаф
хъухэу пцэжъые 300 фэдизрэ узэр-
шэ мыхъушт Iэмэ-псымэхэмрэ бзэ-
джашIэхэм къалахыгъэх.

Джащ фэдэу ТэхьутэмыкIо
районим полицием иIофышIэхэм
къулыкъу шахызэ, Мыекъопэ рай-
оным щыщ хъулыкъуыгъэу илгъэс

57-рэ зыныбжъэу ГАЗ-3110-м
исыгъэр къызагъэуцум, хытыоу
метри 100-м ехъу хъурэмрэ лгъэкъ
зэфэшхьафэу пцэжъые 200 фэдизрэ
имашинэ илгъэу агъэунэфыгъ.

АР-м хэгъэгъу кIоцI IофхэмкIэ и
Министерствэ ипресс-къулыкъу
къызэритырэмкIэ, джащ фэдэу
Шытхьалэ щыщ хъулыкъуыгъэм
иавтомобилэу ВАЗ-2110-м игъэ-
тIылыпIэ пцэжъые къэубыты-
гъакIэхэр ыкIи узэршэ мыхъушт
Iэмэ-псымэхэр илхэу полицием
икIулыкъушIэхэм къыдагъотагъ.
Краснодар псыгышIэм пцэ-
жъыехэр къышыхидзыгъэхэу ащ
къариIуагъ.

Ахэм анэмыкIэу псыхъоу Пшызэ
инэкъ джэ пцэжъые кыраубыты-
нэу хытыур хадзэзэ нэбгыритIу
щагъэунэфыгъ. АдыгъкIалэ пэмы-
чыжъэуи хьалэбгъо 50 фэдиз къы-
хэздызгъэ хъулыкъуыгъэр къаубы-
тыгъ.

Мы хъугъэ-шIагъэхэм афэгъэ-
хыгъэ уплъэкIунхэр макIох.

(Тикорр.).

• Къэбарыклэхэр • Къэбарыклэхэр • Къэбарыклэхэр • Къэбарыклэхэр •

ГЪЭТХЭ ГУБГЪОР

Пхъэным зеушъомбгъу

Мыекъопэ
районим ит къу-
тырэу Краснэ Улькэ
щызэхэщэгъэ
хъызмэтшIапIэ инэу
«Нива» зыфилорэм бэ-
мышIэу тызыщIэлэм, ащ
ипащэу Лгъэцэр Юрэ
тылукагъ. Апэ ащ къыхыгъэ-
щыгъэр мэфэ фабэхэу
зэкIэлъыкIохэрэм губгъом
цIыфэу щылажэхэрэм
япчъагъэ зэрэхахьорэр,
ахэм къэкIошт лэжы-
гъэм лгъэпсэшIу зэ-
рэфашIырэр
ары.

ХъызмэтшIапIэм ихьамэ
тызытехэм, Пшызэ шъолхьыр
аграрнэ университетыр къэзы-
ухыгъэ Роман Завалениным
тышылукIагъ. Ар пхъэкIо агре-
гатхэм Iоф зыщашIэрэ чIыпIэм
къыкIыжыгъэ къодыеу къы-
чIэкIыгъ.

— ТихъызмэтшIапIэ бжы-
хасэу иIэр гектар 4233-рэ мэ-
хъу, ащ щыщэу коцим гектар
1276-рэ еубыты, — къытфе-
Iуатэ ащ. — Тибжыхьасэхэм
тIоуцогъо тIаушIагъ, узыр
ахэмыхьаным фэшI химиче-
скэ препаратхэр дгъэфедагъэх.
Тызхэт лгъэхьаным анахъэу
тызпылхьыр гъэтхасэхэр зы-
щытшIэштхэ жъуагъэхэр гъэ-
хьазырыгъэнхэр ары. Зэри-
тхъухьагъэмкIэ, тыгъэгъазэм
гектар 1300-м тIэкIу ехъоу
едгъэубытышт, ащ щыщэу
гектар 500 фэдиз тIхьыгъа-
хэ. Силосым пIухьащт нат-
рыфыр гектар 998-м, лэ-
жыгъэ къэзытыштыр гек-
тар 310-м, соер гектар 348-м
ащытшIэшт.

Ахэр къызытфелотэхэ нэуж
пхъэкIо агрегатхэм Iоф зыща-

шIэрэ чIыпIэм тызэкIом, губ-
гъом тышылукIагъ Лгъэцэр
Юрэ. Ащ къызэрэтиIуагъэм-
кIэ, яхъызмэтшIапIэ зызэхэ-
щэгъэр ащ фэдизэу бэ мы-
шIагъэми, анахъэу зыпылхьэр
чIыгулэжыныр ары. Хъызмэт-
шIапIэм иIэх джырэ уахьтэм
диштэрэ мэкъумэщ техникэр,
ащ Iоф езыгъэшIэштхэ меха-
низатор IэпIасэхэр. Тракторэу
яIэхэм янахыбэр «Джон Дир»

зыфилорэ кIочIэшхом фэдэх,
чылапхъэхэр чIыгум зэрэрагъэ-
кIурэ чылэпхъэутэу ахэм апы-
шIагъэхэм зэрыкIогъум сатырэ
24-рэ къыхалхьэх.

— ШъуихъызмэтшIапIэ бы-
лым пIашъэхэм яхъун фе-
жээнэу щытба? — теупчIы
тигушылгъу.

— ДжырэкIэ хъызмэтшIа-
пIэр зыпкъ еуцогъош, илгъэсиц
горэм былымхъуным тыпы-

лыштытэп, — еIо ащ. — Ау та-
пэкIэ ащ ыуж тихьан гухэлъ
тиI. Фермэхэу къытфэгъэза-
гъэхэр джырэ шIыкIэм тетэу
былымхъуныр зэхэщэгъэным
къекIухэрэп. Ащ къыхэкIэу
уахьтэм диштэрэ псэуалгъэхэр
дгъэпсыштых. Джы шъуфаемэ,
агрегатитIумэ тыгъэгъазэр зы-
щапхьэрэ чIыпIэм шъукIу.

Лгъэцэр Юрэ тызэригъэрэ-
загъэр етIош, чIыпIэу зы-
фиIуагъэм тынэсы. Зы жьогъэ
чIыпIэм пхъэкIо агрегатэу
Алексей Шудеговыр зытесым
Iоф щешIэ. Ащ къызэриIо-
рэмкIэ, къапэмычыжъэ чIыпIэм

ыкIоу Александр зытес агре-
гатыр щэлажэ. НэбгыритIуми
сурэт къатэтэхы. Александр
механизатор къызэрыкIоп,
Мыекъопэ гуманитар-тех-
ническэ университетыр къы-
ухыгъ, исэнэхьаткIэ инженер-
механик. Яти икIали Iоф зэра-
шIэрэр тыгу рыхыгъ. Ахэм
чылапхьэр къаышIэлIэрэ авто-
машинэм ис Владимир Куши
сурэт къытетхыгъ.

Джарэуштыгъэу гъэтхасэхэм
япхьын мэфэ ошIухэм хъыз-
мэтшIапIэу «Нива» зыфилорэм
зыщырагъэушъомбгъу.

Леонид МЕРТЦ.

Тызэрафэразэр ашIэным пай

«Тичыгогъухэм тафэраз» зы-
фиорэ Iофтхьабзэ Адыгейм
щэкIо. Мы мазэм икыхьагъу
кышчыуагъу жьоныгъуакIэм
и 9-м нэс ар рекIокIышт. Хэ-
гъэгу зоошхом тидзэхэм текIо-
ныгъэ кызыщыдахыгъэр илэс
68-рэ зэрэхъурэм ипэгъокIэу
шлушIэ Iофтхьабзэр зэхашагъ.
Ащ икIэщакIорэ почтэ зэлхы-
ныгъэхэмкIэ къулыкъур ары.

ЗэуапIэм Iутыгъэхэм рэзэныгъэ гу-
щылэхэр пкIэ хэмылгъу афагъэзэнхэ
амал шIоигъоныгъэ зилэ пстэуми мы
мафэхэм почтэм къареты. Почтэ зэ-
пхыныгъэхэмкIэ къутамэхэм ашыщ
открыткэ е маркэ зытет конвертэу мэ-
фэкIым епхыгъэ сурэтхэр зытетхэр
къащызIэклэбгъэхъаныш, ветераным
узшыфэгъушорэ, узшыфэлъорэ гуш-
Iэхэр иптхэнхэ плэкIышт. Адресыр
умышIэрэмэ, имыгъхэм хъушт.

— Зыфагъэхъыхэрэм ацIэ-альэ-
къуацIэхэри, зыщыпсэхэрэри языгъэ-

хьырэ цыфым ымышIэми хъушт, ау
лгыгъу зэрахьагъэм пае зэрафэразэ-
хэр кызыщылотыкIыгъэ тхыгъэр зэуа-
пIэм Iутыгъэ пстэуми анэсышт, —
къыхагъэщы зэхэщакIохэм. — ЗэкIэми
тхьаегъэпсэу ятIонэу игъо тифэн фае.
Тишхьафитыныгъэ фэбэнагъэхэм рес-
публикэм щыпсэхурэм гушылэ фабэ-
хэр аралонэу шIоигъоныгъэ зэрIэщтым
тицыхъэ телъ.

Почтэ зэлхыныгъэхэмкIэ къулыкъум
икъутамэхэм ачIэт къэмланэхэу «Ти-
чыгогъухэм тафэраз» зыфиорэ гуш-
Iэхэр зытетхьагъэхэм заом хэлэжьа-
гъэхэм афагъэхьырэ тхыгъэхэр шIои-
гъоныгъэ зилэ пстэуми аралхъанхэ е
почтэм иIофышIэхэм аратынхэ альэ-
кIышт.

Фельдшер-мамыку IэзапIэ ашIы

Къуаджэу Псэйтику джы зыдэ-
щыс чыпIэм зытIысыгъэр къэ-
клорэ илэсым бэдзэогъу мазэм
илэси 150-рэ хъушт. Мы мэ-
фэкIым ехъулэу фельдшер-
мамыку IэзапIэ зычIэтышт унэ
къуаджэм къыдагъэуцощт.
Псэйтику кышчыхъугъэхэу
ТэхъутэмыкIое администраци-
ем ипашэу Шхьэлэхэо Азмэтрэ
псэолээшI организациеу «Кап-
строй» зыфиорэм ипашэу
ДзэлI Аскэррэ яхьатыркIэ ащ
ишIын ыуж ихьагъэх.

Къоджэдэхэр къынэу зыхэтыгъэхэр
кыплэгъуи, ДзэлI Аскэр ежъ иахьщэкIэ
фельдшер-мамыку пунктыр аригъэшIы-
нэу ыублагъ. Ар къоджэ пчэгум итышт,
ищыкIэгъэ Iэмэ-псымэхэр чIэлъыштых.
ДзэлI Аскэр къуаджэу кызыщыхъу-
гъэр шIу елэгъу ыкIи ренэу Iэпылэгъу
фэхъу.

ЫлэкIэ фельдшер, етIанэ фельдшер-
мамыку IэзапIэр унэ фэтэр зэфэ-
шхьафхэм ачIэтыгъэх. IэзапIэу псэупIэ

унаехэм ачIэтыгъэхэр зы унэ цыкIу
нахъ хъуштыгъэп, ушызэблэкIын плэ-
кIыштыгъэп. Чэзыум ежэхэу цыфхэр
бэрэ IэзапIэм Iутыштыгъэх, пчыхъэ
хъоу зэбгырыкIыжыхъэхуи кыхэкIы-
штыгъ.

Илэсыбэрэ Псэйтику дэтыгъэ
фельдшер-мамыку IэзапIэм Iэшхъэ-
тетэу иIагъ Ацумыжъ Аюбэ. Ащ ыпэ-
кIэ Краснодар крайм истаницэу Марь-
янскэм дэт фельдшер-мамыку IэзапIэм
ар щылэжьагъ, исэнэхьат хэшIыкI дэ-
гъу фырилэу, егугъоу Iоф ышIагъ. Ащ
иIофшIагIэ шысэ тырихыгъ джырэ
уахътэм мы IэзапIэм иIэшхъэтетэу
Ацумыжъ Нурыет. Ащ гъусэ имылэу
Iоф ешIэ, бзылфыгъэ нэутхэу, чанэу
щыт.

Хабзэм аригъэшIыгъэу фельдшер
унэ къоджэгум ит, ау ащ изытет уигъэ-
рзэнэу щытэп. Унэр цыкIу, ар тIоу зэ-
хэт, зым врачыр щIэзэ, сымаджэхэр
щауплэгъIух, адрэр бзылфыгъэхэм
афэгъэзагъ. IэзапIэ нэмыкI унэм хэмы-
тыгъэмэ дэгъугъэ, ау почтэри ащ хэт.

Фельдшер-мамыку IэзапIэ Псэйтику
кызырэщашIырэр къоджэдэхэм лъэ-
шэу ягуапэ хъугъэ.

ХЪУШТ Шэбан.

ТИЗЭИУКИЭГЪУ ГЪЭШЭГЪОНХЭР

Хэкум къэзыгъэзэжъырэм рэхъат егъоты

Гъыш Адиб Францием
щэпсэу, медицинэм иIофышI.
Хъуажъ Рэдуан Олимпиадэ
джэгунхэу 1980-рэ илэсым
Москва щыкIуагъэхэм атлети-
кэ псынIэмкIэ ахэлэжьагъ, бэ-
мышIэу Мыекъуапэ къэкIо-
жыгъ. Абыдэхэу Динэ, Сидрэ,
Минэ хэкум щэпсэх, еджэх.
Аулгъэ Ахьмэд, Шьэожъ Са-
мит, Гъыш Адиб нызбы-
кIэхэм аIукагъэх. Израилэ
къикIыжыгъэ бизнесменэу
Нэпсэу Нихьад зэдэгущылэ-
гъум кыхэлэжьагъ.

Мыекъопэ къэралыгъо тех-
нологическэ университетым,
Адыгэ республикэ гимназием
пшъашхэр ашэдэж. Адыга-
бзэри, урысыбзэри агъэфедэн-
хэм фэшI ашIэныгъэ зэрэха-
гъэхъоштым пылтых. Абыдэ
Сидрэ кызырэтIуагъэу, зэлү-
кIэгъухэм мэхънэ ин араты.

— Тиadyгабзэ зызэхэтхы-
кIэ тэгущIо, — еIо Абыдэ
Сидрэ. — ТядэIузэ тэр-тэрэу
адыгэ гушылэIэм зыфэтэгъа-
сэ. Адыгэхэр, урысхэр, нэмыкI
лэпкхэхэри дэгъоу кытфы-
щытых.

Хъуажъ Рэдуан илэс заулэ
хъугъэу тинэуас. Сирием къи-
кIыжыныу зигъэхъазырзэ,
щылэныгъэм еплъыкIэу фы-
рилэм тышигъэгъуазэщтыгъ.
Мыекъуапэ щыклорэ мэфкIэ зэ-
хахъэмэ ашътэлэгъу, хэкум
щыщхэм ныбджэгъуныгъэ
адыриI. РСФСР-м изаслуженнэ
тренерэу, Адыгэ Республикэм
атлетикэ онтэгъумкIэ икIэлэ-
цыкIу-ныбжыкIэ спорт еджапIэ
идиректорэу Хъуажъ Мэ-
джыдэрэ Рэдуанрэ нэлуасэ зы-

зэфэхъухэм Iофыгъоу къалэты-
гъагъэр хэкум тилэпкъэгъу-
хэр кызырэкIожыныхэ фаер
ары.

— ЩыIагIэм кырыкIо-
щтыр къэшIэгъошIоп. Зы ма-
фэм е зы илэсым тегъэпсы-
хьагъэу шъупсэурэпыш, шъуи-
хэку къэжъугъэзэжъ, — ыIо-
щтыгъ Хъуажъ Мэджыдэ.

Сирием кыкIырэ тилэпкъэ-
гъухэу хьакIэу къэкIуагъэмэ
Мэджыдэ шхъэхыгъэу ари-
Iоштыгъэр макIэп, ау фэгъэ-
даIоштыгъэхэп. Янеушчырэ
мафэ кырыкIоштым тилэп-
къэгъухэр куоу зэремыгупшы-
сэхэрэр ыгу квеоштыгъ.

Спортым зэрэпылтыгъэм
ишIуагъэкIэ Хъуажъ Рэдуан
хэгъэгубэмэ ащылэагъ. Ылгъэ-
гъурэмрэ зэхихьирэмрэ зэри-
гъэпшэнхэр, зэфихьысыжыны-
хэр шэнышIу фэхъугъ. Олим-
пиадэ джэгунхэр Москва дахэу
кызырэщызэлъахыгъагъэхэр
щыгъупшэрэп. Шьачэ 2014-рэ
илэсым Олимпиадэ джэгун-
хэр кышчызэлъахы ыкIи щы-
зэфашIыжы зыхъукIэ, адыгэ-
хэм афэгъэхьыгъэу програм-
мэхэм ахагъэхъашхэм егъэгум-
экIы. Тарихъэу тилэр, тишэн-
хабзэхэр дунайм нахъышIоу
щашIэнхэм Рэдуан кIэхъопсы.
Адыгэ лэпкъым изыкIыныгъэ
ыгъэпгъэным, зиугъоижыным
апае федеральнэ къулыкъу-
шхэм бэкIэ ащэгугъы.

Гъыш Адиб Францием щэ-
псэуми, иунагъо адыгабзэкIэ
щэгущылэх. ИIофшIэн шлогъэ-
шIэгъон, ау Францием къи-
кIыжы шIоигъу. Медицинэ
сэнахъатэу илэр тиреспубликэ

Хэгъэгу зэфэшхьафхэм
ащыпсэхурэ зэлэпкъэгъухэр ята-
рихъ хэку щызэлукIэжыныхэр насыпы-
гъэкIэ зыфалэгъужы. Мыекъуапэ
изыгъэпсэфыпIэ парк дэтхэу Сирием къы-
щыхъугъэхэ тилэпкъэгъухэр нэлуасэ щы-
зэфэхъугъэх. Къэбарэу къалуатэрэм
тедэлүзэ, тиadyгабзэ тыры-
гушхуагъ.

щигъэфедэн имурад. Сирием
зэо-банэу щыклорэм егъэгум-
экIы. МашIом цыфэу хэкIуа-
дэрэмэ Iэпылэгъу афэхъун зэ-
римылэкIырэм рэхъат кы-
ритырэп.

— Сабыйхэм сыда яла-
жърэ? ЯкIэлэцыкIугъо сыдэу-
штэу агу къагъэкIыжышIа?
Тилэпкъэ зиугъоижыны фае.
Хэкум къэкIожыныхэрэм зы-
горэуштэу тишIуагъэ ядгъэ-
кIышт, — игупшысэхэм та-
щегъэгъуазэ Гъыш Адибэ.

Сирием кышчыхъугъэхэ
тилэпкъэгъухэу Мыекъуапэ
щызэлукIагъэмэ тядэIузэ, Нэ-
псэу Нихьад къыIуагъэм ты-
ригъэгупшысагъ.

— Заор зыми шхъасы-
штэп. Тилэпкъэгъухэм рэхъат-
ныгъэ зыщагъотын алгъэкIы-
штыр ятарихъ чыгу ары. Уихэ-
ку фэдэ зыми щыбгъотыштэп,
— еIо Нэпсэу Нихьад.

Зэлэпкъэгъухэм гуфэбэ-
ныгъэу зэфыралэм хэшIыкIэу
зыкIылэтыгъэу япэрэ зэлукIэ-
гъу клэухым фэкIуагъ.

Сирием ит къуаджэу
Мардж-аль-Султан и Адыгэ
Хасэ итхьаматэу Хъуажъ Рэ-
дуан зыхадзым, лэпкъ Iофы-
гъохэр щылэныгъэм щыпхы-
рыщыгъэнхэм пылтыгъ. Ныб-
жыкIэмэ шIэжъ ялэныр, адыга-
бзэр зэрагъэшIэныр ипшъэ-
рыл шхъаIэмэ ахилгытэ-

щтыгъ. Рэдуан ишхъэгъусэ
дунайм ехыжыгъ, кыныбэ зэ-
пичыгъ. Мыекъуапэ кызыгъэ-
зэжымы унагъо ышIэжыгъ,
республикэ Адыгэ Хасэм иIо-
фыгъохэм ахэлэжъэ.

Аулгъэ Ахьмэд бизнесым
пылгъ. Хэкум къэкIожы, уни,
машины ышэфыгъэх. Мы ма-
фэхэм Ахьмэд Ирак шыл, са-
тыум епхыгъэ Iофыгъохэр
егъэцакIэх. Гъогу техьаным
ыпэкIэ кытылуагъэр лэпкъ
гупшысагIэм кыпкыыркIы.

— Хэкум къэзыгъэзэжырэ
адыгэхэр тхьамыкIэхэу, сэна-
хъат ямыIэу бэмэ къащэхъу.
Ар еплъыкIэ тэрзэп, — еIо
Аулгъэ Ахьмэд. — Пенсием
щылэхэм анэсыжъэу сакъы-
шыгъхъун слэкIышт. IофшIэ-
ным ахэр щыщынэхэрэп. Зэо-
банэм кыхэкIыжыныхэрэм апэ-
рэ уахътэм Iэпылэгъу ящы-
кIагъ. Алгъэ зытеуцожьхэкIэ,
хэкум ыльэныкIокIэ къаплъэ-
рэмэ япчъагъэ хэхъошт.

Гу зышIи хэкум къэкIо-
жыгъэ тилэпкъэгъум тызэ-
рэпэгъокIырэ шыкIэм имэ-
хъанэ Нэпсэу Нихьад кыри-
IуалIэрэм Гъыш Адибэ къе-
дэлүзэ, хэщэтыкIыгъ. Сэнахъат
дэгъу иIэу Францием щэпсэу-
ми, Адыгэ Республикэм кы-
гъэзэжыныу рихъухьагъ. Iоф-
шIэнэу хэкум щигъотын ыльэ-
кIыштым тышыгъуаз. Нэпсэу
Нихьад, нэмыкI ныбджэгъу-
хэм яшIуагъэкIэ нэбгырабэ-
мэ аIукагъ, игухэлъышIухэр
кыдэхъугъэхэу елыгъэ, хэкум
щылэIэу щырилэн ыльэкIы-
штым егъэгущо.

— Сыфай Адыгэ Хасэм
иIофшIэн сыхэлэжъэнэу, лэп-
къым зиугъоижыныным сIахъ
хэсшыхъанэу, тиadyгабзэкIэ
къалорэ орадэхэм сядэлунэу,
«Налмэсым» икьэшъуакIэ се-
плъынэу, — еIо Гъыш Адибэ.

ЕМТИЛЪ Нурбий.

Сурэтым итхэр: Сирием
кышчыхъугъэхэу Мыекъуа-
пэ щызэлукIагъэхэр.

УГСЗН

ЦЫФЫМРЭ ИОФШЭНЫМРЭ

УГСЗН

Хэбзэ унашъор дгъэцэкIэжъыизэ

Федэу кьалэкIахэрэм хэгъэхьонным ыкIи цыф кIуачIэхэр икIу фэдизуу гъэфедэгъэнхэм ылъэныкIокIи, шIэныгъэу, опытуу яIэхэр агъэфедэнхэм иамалхэр ягъэгъотыгъэнхэм ыкIи обществэм ищыIаIэ хэгъэлэжъгъэнхэм ылъэныкIокIи зыныбжъ хэIотагъэхэм ИофшIэн ягъэгъотыгъэным мэхъанэ гъэнэфагъэ иI. Ащ пае Урысые Федерацием и Правительствэ ыныбжъыкIэ пенсием пэблагъэ хъугъэхэм ыкIи нэсыгъэхэм ИофшIэн ягъэгъотыгъэным ехьылIагъэу зэрахъащт Комплекснэ Иофыгъохэу 2012 — 2013-рэ илээсхэм ателытагъэхэр зэхигъэуцуагъэх, бухэсыгъэх.

ГушIэи пае, Федеральнэ хэбзэгъэуцугъэу «Урысые Федерацием цыфхэм ИофшIэн шягъэгъотыгъэным ехьылIагъэ» зыфиIорэм тегъэпсыкIыгъэу цыфхэм ИофшIэн ягъэгъотыгъэнымкIэ кьэралыгъо кьулыкIум иIофшIаплэхэм ыныбжъыкIэ пенсием пэблагъэ хъугъэхэм (ИофшIэнымкIэ ныбжъым телытэгъэ пенсием зыIошIтхэр кьэсынIкIэ илээситIу кьызыфэнагъэхэм, ахэм ахэхьэх ИофшIэнымкIэ ныбжъым телытэгъэ пенсием нахь пасуу агъаIохэрэр) ыкIи ыныбжъыкIэ пенсием

нэсыгъэхэм ИофшIэн ягъэгъотыгъэным ехьылIагъэ кьэралыгъо фэIо-фашIэхэр афагъэцакIэх.

ЫныбжъыкIэ пенсием еIоIлаIагъэм ыкIи нэсыгъэм кьекIушIт ИофшIэн кьэгъотыгъэнымкIэ, ИофшIэнымкIэ бэдзэршIыпIэм илэ кьэбархэм ащыгъэгъозэгъэнымкIэ, ащ хэхьэ ИофшIэпIэ чIыпIэ нэкIхэм яхьылIагъэ ермэлыкIхэм ыкIи ИофшIэпIэ чIыпIэхэм апае егъэджэнхэм ахэгъэлэжъгъэнхэр, зыщылэжъэщт лъэныкьор кьыхэхыгъэным шыгъэгъозэгъэныр, ИофшIэн кьыфэгъотыгъэныр, сэнэхьат зэгъэгъотыгъэным фэшI еджэным ехьылIагъэ кьэралыгъо фэIо-фашIэхэр ыпIкIэ хэмьлэуу фэгъэцэкIэнхэм ифитыныгъэ иI.

Зыщыпсэурэ чIыпIэм цыфхэм ИофшIэн ягъэгъотыгъэнымкIэ кьэралыгъо кьулыкIоу Иоф шызышIэрэм ыныбжъыкIэ пенсием еIоIлэгъэ цыфым ишIоигъоныгъэ пае зызыфигъазэкIэ ыкIи хэбзэ шапхэхэм атегъэпсыкIыгъэу ар ИофшIэн зымыIаIкIэ зальыгъэкIэ, социальнэ IэпыIэгъу етыгъэным ифитыныгъэ иIэ мэхъу. Ащ хэхьэх ыпIкIэ хэмьлэуу сэнэхьат егъэгъотыгъэныр, цыфхэм ИофшIэн ягъэгъотыгъэнымкIэ кьулыкIум иIофшIаплэ зэригъэкIуагъэхэм те-

гъэпсыкIыгъэу икIэрыкIэу гъэхъазырыжъыгъэныр ыкIи иIэпэлэсэныгъэ хэгъэхьогъэныр, пIэлгъэ гъэнэфагъэкIэ ИофшIэн кьыфэгъотыгъэныр.

Ащ нэмыкIэу, цыфхэм ИофшIэн ягъэгъотыгъэным ехьылIагъэ хэбзэгъэу-цугъэм тегъэпсыкIыгъэу, ыныбжъыкIэ пенсием еIоIлаIагъэхэр ИофшIэн кьэгъотыгъэнымкIэ кьин хэтхэу ыкIи ИофшIэн ягъэгъотыгъэным фэшI адеIэхэзэ программэхэр зыфызэхэгъэуцуогъэнхэ ыкIи гъэцэкIэжъыгъэнхэ фаехэм, хэгъэхьожь шIыкIэм тетэу ИофшIэпIэ чIыпIэхэр кьызыфэгъотыгъэн, программэ гъэнэфагъэм тетэу егъэджэгъэным игарантиехэр зилэхэм ахалытэх.

Цыфхэм ИофшIэн ягъэгъотыгъэнымкIэ республикэ кьулыкIум Адыгеим шьэзэхышIэгъэ социологическэ уплэгъулым кьызэригъэлэжъыгъэмкIэ, ыныбжъыкIэ пенсием еIоIлаIагъэхэр ыкIи нэсыгъэхэр цыфхэм ИофшIэн ягъэгъотыгъэнымкIэ республикэ кьулыкIум афигъэцэкIэрэ фэIо-фашIэхэм ащыгъуазэх. НахьыбжъыкIэ ахэм кьыхагъэщыхэрэм ащыщых кьыкIэлъыкIорэ фэIо-фашIэхэу ежъхэм агъэфедэгъэхэр: ИофшIэнымкIэ республикэм кьышагъэлэжъгъорэ ИофшIэпIэ чIыпIэхэр (процент 24-рэ), социальнэ ахьщэ тынхэр (процент 24-рэ), еджэпIэ чIыпIэхэм яхьылIагъэ ермэлыкIхэр (процент 11), психологическэ IэпыIэгъумрэ Иофхэм язытет социальнэу егъэсэгъэнхэмрэ (процент 17).

ЫныбжъыкIэ пенсием еблэгъагъэхэмрэ нэсыгъэхэмрэ ИофшIэн кьэгъотыгъэнымкIэ зэрихьылIэрэ кьиныгъохэр хагъэуэфыкIых ыкIи ахэм ащыщых: зыфэхэ ИофшIаплэ зэрэщымыIэр (про-

цент 22-рэ), ИофшIэным лэжъа-пкIэу пылбыр зэрэмакIэр (процент 19), агъэцэкIэщт ИофшIэным амалэу иIэхэм зэрамыгъэразэхэр (процент 19). Психологическэ IэпыIэгъу ищыIагъэу кьэзыIуагъэхэр зэупчIыгъэхэм я 1 процентым шIокIыгъэп.

ЗэкIэри зэфэпхьысыжъмэ, нафэ кьэхъу зыныбжъ хэIотагъэхэр ИофшIэныр лъыгъэкIотэгъэным экономикэ ыкIи нэмыкI лъэныкьохэмкIэ кIэгъушIухэу зэрэщытыр. ЗымкIэ, ИофшIэн зэрагъэгъотыгъэ цыфхэм яматериальнэ шьыIаIэ нахьышIу ашIын фаеу шIонэх, ятIонэрэмкIэ, ИофшIэн ямыIэжъ зыхьукIэ, чIэнагъэ хьурэ социальнэ гуахьор ИофшIэным рагъотылIэ.

ЫныбжъыкIэ пенсием еблэгъагъэ ыкIи нэсыгъэ цыфхэр сэнэхьат зэгъэгъотыгъэным фэшI еджэнхэ зэралъэIышIтым ыкIи ИофшIэн зэрагъотышIтым ехьылIагъэ кьэбархэм нахь дэгъоу ащыгъэгъозэгъэнхэм фэшI цыфхэм ИофшIэн ягъэгъотыгъэным ехьылIагъэ Мобильнэ гупчэхэр агъэфедэх. Джащ фэдэу цыфхэм ИофшIэн ягъэгъотыгъэным фэлэжъэрэ кьулыкIум и Интернет кьэIуаплэхэм, социальнэ ИофшIэнымкIэ гупчэхэм япхьэм-бгъухэм кьащатырэ кьэбархэм узыхэлъыхьухьан плъэкIышIт ИофшIэпIэ чIыпIэхэу шьылэхэр кьащагъэлъагъох. ЫпшIэгъэ кьышчыIогъэ Зэхэт Иофыгъохэм ягъэцэкIэжъын цыфхэм ИофшIэн ягъэгъотыгъэнымкIэ республикэ кьулыкIум лъегъэкIуатэ.

Бзылфыгъэхэм социальнэ IэпыIэгъу ятыгъэныр

Бзылфыгъэхэм, анахьэу кIэлэцIыкIу зилэхэм, ИофшIэн кьафэгъотыгъэныр Адыгэ Республикэм анахь кьиныгъоу илэхэм ащыщ, сыда пIомэ зэрэпсэушIыр кьызышIилэжъышIыр кьэгъотыгъэныр ахэмкIэ экIэми анахь кьинэу шьыт.

БлэкIыгъэ 2012-рэ илээсым Адыгэ Республикэм цыфхэм ИофшIэн ягъэгъотыгъэнымкIэ икIулыкIу иIофшIаплэхэм кьэралыгъо фэIо-фашIэхэр афагъэцакIэхэ ашIоигъоу зыныбжъимыкIу гъэ сабийхэр зилэ бзылфыгъэ 1720-м закъафагъэзэгъагъ. Бзылфыгъэ 1482-р ИофшIэн зымыIаIкIэ алъытагъэх. Илээсым кьыкIоцI ахэм ащышIхэу нэбгырэ 665-м зыщылэжъэщтхэр кьафагъотыгъ, нэбгырэ 301-р сэнэхьат зэрагъэгъотыным пае еджакIо агъэIуагъ, бзылфыгъэ нэбгыри 8 предприниматель ИофшIэным пыхьагъ.

ИофшIэн лъыхьурэр зыфаехэмрэ ИофшIэпIэ чIыпIэхэр зилэхэр зыфэхэ ИофшIэмрэ зэтефэхэрэп. Ары лэжъапIэ кьэгъотыгъэныр бзылфыгъэхэмкIэ бэкIэ нахь кьин кьэзышIырэр.

ИофшIэнымкIэ бэдзэршIыпIэм бзылфыгъэхэм нэкъокъокIэ амалэу шьыряIэр цыкIу дэдэу шьыт. Ащ нэмыкIэу, сабий кьызыфэхьыгъэ бзылф-

фыгъэр шьэсыфэкIэ Iэпэлэсэныгъэу хэлъым кьыщэкIэ, уахьтэм ыуж кьенэ. 2012-рэ илээсым кьафэхьыгъэ кIэлэцIыкIухэм аныбжъ илээсиц охьуфэкIэ шьысыгъэ бзылфыгъэхэу нэбгырэ 33-рэ сэнэхьат зэрагъэгъотыным пае еджакIо агъэIуагъэх.

КIэлэцIыкIухэр зыпIухэрэ бзылфыгъэхэм ИофшIэнымкIэ бэдзэршIыпIэм нэкъокъокIэ амалэу шьыряIэм зыкьэгъэлэжъэным фэшI цыфхэм ИофшIэн ягъэгъотыгъэнымкIэ республикэ кьулыкIум иIофшIаплэхэм кьыкIэлъыкIорэ Иофыгъохэр зэрахьэх:

— Адыгэ Республикэм ИофшIэнымкIэ ибэдзэршIыпIэ Иофхэр зэрэщыгъэпсыгъэхэм ыкIи цыфхэм ИофшIэн ягъэгъотыгъэнымкIэ кьулыкIум исоциальнэ программэхэм ащыгъэгъозэгъэнхэм ехьылIагъэ кьэралыгъо фэIо-фашIэхэр бзылфыгъэхэм афэгъэцэкIэгъэнхэр;

— бзылфыгъэхэм ателытэгъэ ИофшIаплэхэр кьыхэхьэщыгъэнхэм фэшI цыфхэм ИофшIэн язытыгъэхэр зэпхыныгъэхэр адэ-шIыгъэнхэр;

— бзылфыгъэхэм кьыкIушIт, нэмыкIэу кьэпIон хъумэ, IэпшIэ кIо-чIэ лъэш зымыщыкIэгъэ, анахьэу

псэупIэхэм якъэбзэныгъэ ехьылIагъэхэ, электросетхэм яуплэгъаIаIохэ, организацие зэфэшIхьафхэм яIофхэр кьызылузыгъэхэр, нэмыкIэхэу гъэпсыгъэхэ общественнэ ИофшIэнхэр нахьыбэ шIыгъэнхэр.

Ау шьыIэныгъэм кьызэригъэлэжъорэмкIэ, зигугъу кьэтишIырэ кьиныгъор дэгъэзжыгъэнымкIэ а шIыкIэхэр бгъэфедэнхэ зыплъэкIышIыр бэшIагъэу Иоф зымышIэхэрэр, сэнэхьат зыхэмьлэхэр, опыт зымыIэхэр сэнэхьат зэгъэгъотыгъэным фэшI егъэджэным хэбгъэлэжъэнхэ зыплъэкIыкIэ ары ныIэп.

ИофшIэным зэрэфагъасэхэрэм идэгъугъэ хэгъэхьогъэн фаеу зыщыхьугъэ лъэхьаным сэнэхьат зэгъэгъотыгъэным фэшI еджэгъэн фаеу, ИофшIэнымкIэ бэдзэршIыпIэм шьынэкъокъогъэным ар иамалышIоу, нахь пытэу уицыхьэ зытелъыжъыным игугъаплэу зэрэщытыр бзылфыгъэхэм кьагурыгъэIогъэн фае.

Сыд фэдэ сэнэхьатха нахьыбжъыкIэ бзылфыгъэхэм апае егъэджэныр зытелъытагъэр? Ахэм ащыщых шьэпIэ зальым икассир, котельнэ иоператор, секретарь-делопроизводитель, ИофшIэхэмкIэ менеджерыр, нэмыкIхэр.

Мы кьэтIогъэ Иофыгъо пстэум чIыпIэ шьагъотыгъэ цыфхэм ИофшIэн ягъэгъотыгъэнымкIэ республикэ кьулыкIум и ГъэIорышIаплэ зэхигъэуцогъэ Комплекснэ Иофыгъохэу бзылфыгъэхэм кIэлэцIыкIухэр плугъэнхэмкIэ пшъэ-рылгъэу яIэм дыкIыгъоу Иофи ашIэн

альэкIынэу гъэпсыгъэным ехьылIагъэхэу Адыгэ Республикэм 2012 — 2015-рэ илээсым шагъэцэкIэжъышIтхэм.

Зигугъу кьэтишIыгъэ бзылфыгъэ купхэм яхьылIагъэ сэнэхьат кьыхэхын ыкIи психологическэ IэпыIэгъум исистемэ тапэкIэ хэхьоныгъэхэр егъэшIыгъэнхэм фэшI кьыкIэлъыкIорэ Иофыгъохэр зетэхьэх:

— цыфхэм ИофшIэн ягъэгъотыгъэнымкIэ кьулыкIум социальнэ гъусэгъоу иIэм нахь зэпэлэгъэныгъэ хэлгъэу Иоф адэшIэгъэныр;

— IуагъэкIын альэкIышIт ИофышIэхэр кьыIугъэнэжъыгъэнхэмкIэ пэшIорыгъэшI фэIо-фашIэхэр афэгъэцэкIэгъэнхэм фэшI организациехэм зэзэгъыныгъэ зэфыщытыкIэу адытIлэхэм зягъэушъомбгъуэгъэныр;

— Административнэ регламентхэм атегъэпсыкIыгъэу икIэрыкIэу зыцагъэхъазырыжъыхэрэ, яIэпэлэсэныгъэ зыцахагъэхьорэ егъэджэныр дгъаIохэрэм якъыхэхын нахь дэгъоу зэхэцэгъэныр;

— бзылфыгъэхэр предприниматель ИофшIэным фэгъэсэгъэнхэр, нэмыкIхэр.

КЪОХЪУЖЪ Долэт.

Цыфхэм ИофшIэн ягъэгъотыгъэнымкIэ республикэ кьулыкIум и ГъэIорышIаплэ сэнэхьат кьыхэхынымкIэ, психологическэ IэпыIэгъумкIэ, сэнэхьат егъэджэныр ыкIи цыфхэм кьэбархэр алъыгъэлэсыгъэнхэмкIэ иотдел ипаш.

КІэлэегъэджэ унагъу

Мэлэхъо Ибрахимэ къоджэ еджапІэм зылутир илъэс 42-рэ хуыгъэ. Адыгэ кІэлэегъэджэ училищым ыуж къуаджэм кыыгъэзжыи, ублэпІэ классхэм ІофшІэныр ащыригъэжыагъ. ЕтІанэ Ермэлхъаблэ дэт кІэлэегъэджэ институтым чІэхъажыи, хысапымкІэ сэнэхъат зэригъэгъотыгъ. ХысапымкІэ урокхэр еджапІэм илъэсыбэрэ щаригъэхъыгъ. Илъэс 60-м зехъум, тІысыжыгъэ, ау еджапІэм ишъхъэгъуси, ыпхъуи, иныси Іоф шашІэ.

Ибрахимэ ишъхъэгъусэу ФатІимэт ублэпІэ классхэм ащырегъаджэх. Ащ Іоф зишІэрэр илъэс 43-рэ хуыгъэ, апшърэ категориэ зилэ кІэлэегъадж. Мыгъэ я 3-рэ классхэр регъаджэх. ІофшІэн шІу елъэгъу, сабийхэм лъэшэу апылгъ.

Ибрахимэрэ ФатІимэтрэ апхъоу Марыети еджапІэм зылутир илъэс 17-м нэсыгъ. Ащ урысыбзэмкІэ регъаджэх. Янысэу Асыети илъэс 16 хуыгъэу сабийхэр регъаджэх. Арышъ, Мэлэхъомэ яунагъо кІэлэегъэджэ унагъу.

НАРТ Амин.

Шъхъащэфыжъ.

Илъэс 90-рэ хуыгъэ

Тикъуаджэ нэж-Іужъэу кыдэнэжыгъэр макІэ. Мы аужырэ илъэсхэм илъэси 100-м нэсыгъэу зыпари къэсшІэжырэп.

МазэкІэ узэкІэлэбжымэ, Лышэ Рыкъуэт Мыхъамэт ыпхъум ыныбжъ илъэс 90-рэ хуыгъэ. Ар шыкурышху. Ныбжыр хэкІотагъэми, непэ кызнэсыгъэм ылъэ тет, ышъхъэ иІоф ешІэ, унэгъо Іоф цыкІу-шъокІухэри егъэахІэх.

— Тэ кыднимыгъэсэу щабубзыухэр Рыкъуэт егъашхэ, — еІо ышэу Илас. — Зыгорэ ымышІэу щысышъушттэп, ІофшІэным есагъ.

1937-рэ илъэсым Рыкъуэт

ятэ аубыти, дащыгъ. Къыгъэ-зэжыгъэп. Ащыгъум пшъэ-шъэжыер илъэс 14-м итыгъ, ышнахыкІэу Илас илъэси 2 ыныбжыгъ. Рыкъуэт пасэу колхозым хэхъагъ. Заом игъом окопхэр зытІыхэрэм ахэтыгъ. Хъамэм тетэу Іоф ышІагъ, гыныплъыр Іуихыжыгъ, чэ-тахъоуи кыыхэкІыгъ.

НыбжыкІэу ишъхъэгъусэ хэкІыжыи, изакъоу къэнагъ.

— Тхъагъоу ыльэгъугъэр макІэ, — еІо Илас, — ІофшІэным, лэжъэным ылыгъыгъ. Шэн дэгъу иІ, цыфхэр шІу елъэгъух.

Цыф дэгъоу Рыкъуэт псаоу джыри Тхъэм кыытхегъэт!

«Классикхэр Рубцовым дэжъщыІэх...» (ГукъэкІыжъ)

ИкІыгъэ лэшІэгъум ия 60-рэ илъэсхэм шылагъэхэр «кІодыгъэ лэужым» («потерянное поколение» — **Гертруда Стайн**) кыыхиубытагъэхэу пІон плъэкІышттэп. Зеошхом икІын зыпшъэ дэкІыгъэхэу, ТекІоныгъэр кыдзэыхыгъэхэм акъохэр, апхъухэр кызыхэкІыгъэхэм япсыгъэнхэу фэгъэх. Ар къагъэшпыкъэжыным кІочІэ-гъэретэу яІэр зэкІэ рахылІэщтыгъ. Джащ фэдэ зэкІагъэх зигугъу къэсшІырэ лъэхъаным Литературнэ институтым шеджагъэхэр. Щысэхэр къэсхынхэу сыфаеп. Сыздеджагъэхэу, дэгъоу сшІэщтыгъэу, усэкІо цІэрыІо хуыгъэу Николай Рубцовым сигукъэкІыжъхэр еспыхэх сшІоигъу.

Зы илъэскІэ сауж итэу Рубцовыр Литинститутым кычІэхъагъагъ. Ащ пае къэмынэу тызэршІагъ, тыгухэмкІи зэфошъагъэ тыхъуагъа. Литературнэ институтым хэбзэ шІагъохэр чІэлъыгъэх: усакохэм ясеминархэу зэхашхэрэм курс зэфэшъхъафхэм ащеджэхэр ащызэІукІэщтыгъэх. Ятхыгъэхэм кыызэфаджэщтыгъэх, атегушылІэщтыгъэх, ІэпыІэгъу зэфэхъужыщтыгъэх. Ащ фэдэ зэхэтыкІэм хэбзэ Іоф хэлъыгъ. Актылыгъэ-Іушыгъэм къапкырымыкІыщтыгъэу пІон плъэкІышттэп. Хэгъагушхом иреспубликэ пстэуи къарыкІыхэрэм афэшъхъафэу Болгарием, Венгрием, Румынием, Монголием, Ирак, Йемен, Судан, Гана, Мали яІыкІохэр мыщ шеджэщтыгъэх. КъэпІон хуымэ, Литературнэ институтыр цыф лъэпкъ зэфэшъхъафхэм язэкъошныгъэ иуниверситетэу щытыгъ 1960-рэ илъэсым Патрис Лумумбэ ыцІэ зыхы-рэр кызэІуахыным ыпэкІэ. ТиусэхэмкІи, тизекІокІэ-зэфыщтыгІэхэмкІи ар кызэрэдгъэшпыкъэным тыпылтыгъ.

«ІужжыкІыпІэ» лъэхъаным, Н.С. Хрущевым игъом къежъэгъагъэм, гъэшІэгъонхэр кыздихыщтыгъэх: ащ ыпэкІэ зыцІэ амышІэщтыгъэ ушэтэкІо институтхэр мымакІэу зэфашІыжыщтыгъэх... Литературнэ институтми ар кы-нэмысынэу хуыгъэп. ТиеджапІэ Н.С. Хрущевым ыгу зэрэримыхыщтыгъэр кыднэсыжыщтыгъ. ЦІК КПСС-м исе-ретарь ыш урегъаджэмэ, ар шъэфы

пшІын плъэкІыныя! Хэбзэ ахыщэ теб-гъэкІуадэу тхакІо зэрэхъуштхэм фэб-гъэсэнхэр типашэ имыщыкІагъэу ылы-тэщтыгъ. «Сэри сыписатель...» — Хрущевым кыІэкІалоу кыыхэкІыщтыгъ, сыхъатищым псалъэу кышІыгъэм анахэ журналист дэгъухэм ерагъэу зы нэкІубгъо кыкІафырзыкІыщтыгъэми.

Литфондым имылькукІэ Литинсти-тутыр зэраІыгъыр зыраІом, ытхъакІу-мэ ригъэхъагъэп. Утын кызыщыти-хыщтым тыримыгъэфагъэкІэ къанэ-щтыгъэп, 1964-рэ илъэсым ибжыкІэ Литинститутыр кызызІуахыгъэр илъэс 30 хуыщтыгъ. ТІэкІу-тІэкІуэ зэфашІыжыпэным ишынагъо къэтэ-джыгъагъ. Нахыбэмэ заочнэ еджэным ратыжыныу араІуагъ. Сэри ахэм ащыщ сызэрэхъугъэр зыкІи згъэшІэгъуагъэп. «Сызытеклодэн» Іоф кызызрэфалэты-рэр, ыцІэ кырамыІоми, сшІэщтыгъэ. Литинститутым сыщеджэзэ, А.И. Солженициным итхыдэу «Один день из жизни Ивана Денисовича» зыфилорэр журнал Іужоу «Новый мир» зыщІэм кыхъэгъагъ. ІІэпэрытх Хрущевыр еджи, щытхъушхо зэрэпильхъагъэм кыыхэкІыщтыгъэу сшІэрэп, апэ нэІуасэ фэхъуштыр язэрэмыгъашІэу Москва чэзыушхо дэтыгъ. Ау зыкІи сэ сыкІэ-гулыгъэп. Библиер е Б. Пастернак иро-манэу «Доктор Живаго» тыгъугъэкІэ кысатымэ, чэщ реным сакІэрысэу се-джэу хуыщтыгъ. Джауштэу сэри зы-фэдэ къэмыхъугъэ тхылькІэ албытэ-щтыгъэм седжагъ. Ащ фэдиэу сшІо-гъэшІэгъоныгъэп. А тхылым фэгъэ-хыгъэу семинарым гушІэ кышыс-шынэу пшъэрыль кысфашыгъ. ЗэкІэ къесІоллагъэм изэфэхысыжъ кІэкІы-гъэ: совет хабзэм гухъэ-гужъэу фи-шыгъэм авторыр зэкІоцІетхы. ЦІэ зыфэзышІыжъ шІоигъохэр политикэм еох, хашІыкІырэ хъатэ щымыІэми. КъэІуагъэр бэмэ агу рыхыгъэп, ау зэтэгъэкъагъэри мэкІагъэп. Джы кызнэсыгъэми сепІыкІэ зэблэхъугъэп, политикэ Іоф кыхъэмыхъэщтыгъэмэ, А.И. Солженициным Нобель премиер пкІыхъапІэкІи ыльэгъуныеп.

Заочнэу естыжыи, илъэс сшІокІо-

дыгъ. 1964-рэ илъэсым ичъэпыогъу мазэ «синыбджэгъумэ» Хрущевым сыгу тырагъэпщэхъагъ. Пальхъанэу щыІэр зэкІэ кыфалэти, тырашыгъ. Сэри бжы-хъэм Литинститутым ия 4-рэ курс сычІэхъажыгъ. Николай Рубцовыр кыскІэхъажыи, илъэситІо а зы курсым тисэу тызэдеджагъ. Литинститутыр кыызэдэтыухыгъ. Институтым зэрэз-гъэзжыгъэм пае апэ кысфэгъушІуа-гъэмэ, ІапІІ кысэзыщэкІыгъэмэ ащы-щыгъ. ИлъэситІум кыкІоцІ «щыгъу пуд зэдэшхын» плъэкІышт. Николай Рубцовыр гъэзетхэм, журналхэм кыс-хаутэу, радиомкІэ иусэхэм къяджэу, пчыхъэзэхъэ пчыагъэхэм ахэлажъэу а лъэхъаным щытыгъ. АгъашІоу, агъэ-лапІэу аІозэ, рагъашъоштыгъ. Ащ на-хышІугъэба, шъой-цыеу зэрэхэтыр зальэгъурэм, усэкІо цІэрыІо зери-фэшъуашэу фэпэгъагъагъэм?! Ар сІомэ, Николай Рубцовыр ІэшІой-лъэшІоуеу, ешъомэ, ышъо икІэу зыкІи сырихылагъэп. «Ныбджэгъухэр» лъахъэу зэрилагъэхэр сыгу къеоштыгъ. Ау зыгорэ хэсшІыхъанэу амал сІаІагъэп. Бзыльфыгъэ усакохэу Новелла Мат-веевамерэ Юна Морицэ зыкІуапІэхэм сашыщыгъэп. Гъэсэныгъэу уиІэм кышкырыкІырэ усэхэм гур къагъэфа-бэрэп. Ахэр зыкІолагъэхэм сагъэмы-сэщтыгъ, Есенинынр кІэсэджыкІыжъэу кысаІоштыгъ. АІорэр кысхъахъэ-щтыгъэп, шъугъоныр Іофым кыыхахъэ зыхъукІэ, псынкІэу къэсэубыты.

Николай Рубцовым сыкІэрысыгъэ зэпыткІи сезэщынэу щытыгъэп, ау за-гъори зыщысэдыеу кыыхэкІыщтыгъ: ахыщэ чІыфэ сІыхыгъэ зыхъукІэ, илъэ-макъэ зызэхэсхыкІэ (итхакІэ фэдэу, къэсшІэжыщтыгъ), ыпэ зыкызгъа-фэщтыгъэп, зыгорэкІэ джыдэдэм ІэкІэлъ щымыІэу, укІытэжыкІомэ сІоти. Ары шъхъае, Николай Рубцовым сэри си-лъэмакъэ ышІэщтыгъэу кычІэкІын, кыстемыплъэзэ кыыригъажъэщтыгъ: «Панеш, ты что меня избегаешь?..»

ЕтІанэ, ІапІІ кысищэкІызэ, чІыфэм кыыфигъэзжыщтыгъ. Джы Николай Рубцовыр сыгу изымыгъэкІыжъэу, классик зэрэхъугъэм итамыгъэ гукъэ-кІыжым зесэты.

ЗэдэпсэупІэу (общезитиет) тызы-чІэсыгъэр къатиІэу зэтетыгъ. Къат пэпчэ удэкІуаеу, лифтыр кызызэ-ІуихыкІэ, урыс литературэм иклассик-хэр кыпІуплъэщтыгъэх. ЗэкІэлъыкІуа-кІэу ялагъэр мары сІомэ, шІы хъун, ау алъэкъуацІэхэр къэсэшІэжыи: А.С. Пушкин, М.Ю. Лермонтов, Н.В. Гоголь, Л.Н. Толстой, И.С. Тургенев, В.Г. Бе-линский, А.П. Чехов. НэмыкІ классик-хэр, советскэ литературэри зэрахэтуу, еджэпІэ залым чІэпІагъоштыгъэх.

Ахэм саІупІэ къэс гушпысэ зэфэ-шъхъафхэр бгъэгум кыдэтаджэщты-гъэх. Псаухэу, гъэсэпэтхыдэ кысаІоу кысшІошІыщтыгъ. Непэ зытІо-зыщэ зисурэтхэр плъэгъурэ классикхэр зы-кІыпымылъэжыгъэхэм уимыгъэгумэ-кІын плъэкІына? Пчэдэжыым вахтэм Іус бзыльфыгъэм псынкІэу сеупчІыгъ: «Лидия Ивановна, куда подевались классики?»

«Да все они у твоего друга Николая Рубцова. Пьет чай с ними...» — сэмэр-къэу кІэлъэу кыІуагъ.

Ар зэхэсыгъэу сэ сыщытыжыныя, яплІэнэрэ къатэу зытесым нэрэ-Іэрэ азыфагум сидэчъэягъ. Сытеуи, иунэ сыхагъэмэ, классикэу зыцІэ къесІуа-гъэхэм ясурэтхэр зэдыпэгъоу дэпкым егъэуцоллагъэх. Пахъэ кызытырихы-рэ шаим ешъоу стол хъураем кІэ-лырыс. НэгъушІоу кыспэгъокІи, ІапІІ кысищэкІыгъ: «Садись, Панеш, уго-щайся: чая много не бывает, водки мало не бывает...» — кысиІогъагъ.

Джы кызынэсыгъэм а гушІыІэ щэ-рыоу Николай Рубцовым кыкІэры-кІыгъагъэр бэрэ сэгъэфедэ. ИтхыІэу сІэхэм адыхэтэу ар усэкІо цІэрыІом, «классикхэм щай адешъуи классик шыпкы хуыгъэм» инэпэпІэу сэлъыгъ.

Поэт цІэрыІоу А.А. Фет усакоу В.И. Тютчевым пае ытхыгъагъэр Николай Рубцовыми фэгъэхыгъэу сепІыгъ:

Вот наш патент

на благородство, —

Его вручает нам поэт:

Здесь утонченной жизни цвет.

В сыртах не встретишь

Геликона,

На льдинах лавр не расцветет.

У чукчей нет Анакреона,

К зырянам Тютчев не придет.

Но Муза, правду соблюдая,

Глядит, а на весах у ней

Вот эта книжка небольшая

Томов премногих тяжелей.

Бэп Николай Рубцовым ыгъэ-шІагъэр. Бэшхоп ытхыгъэри, ау мэхъанэу, купкІэу акІоцІылым зы зэфэ-хысыжъ уегъэшІы: Рубцовыр классик-хэм ащыщ хуыгъэ.

ПЭНЭШЪУ Хъэрэт.

УзыщамышІэрэм щыгъын, узыщашІэрэм акъыл

Адыгэ Республикэм и Закон

Адыгэ Республикэм и Законэу «Адыгэ Республикэм 2013-рэ ыкIи 2014-рэ, 2015-рэ ильэсхэмкIэ иреспубликэ бюджет ехьылагъ» зыфилорэм ия 10-рэ статья зэхьокIыныгъэхэр фэшIыгъэнхэм фэгъэхьыгъ

Адыгэ Республикэм и Къэралыгъо Совет — Хасэм 2013-рэ ильэсым гъэтхэпэм и 27-м ыштагъ

А 1-рэ статья. Адыгэ Республикэм и Законэу «Адыгэ Республикэм 2013-рэ ыкIи 2014-рэ, 2015-рэ ильэсхэмкIэ иреспубликэ бюджет ехьылагъ» зыфилорэм ия 10-рэ статья зэхьокIыныгъэхэр фэшIыгъэнхэм фэгъэхьыгъ

Адыгэ Республикэм и Законэу «Адыгэ Республикэм 2013-рэ ыкIи 2014-рэ, 2015-рэ ильэсхэмкIэ иреспубликэ бюджет ехьылагъ» зыфилорэм ия 10-рэ статья (Адыгэ Республикэм ихэбзэгъуцугъэ зэхэугъо-ягъэхэр, 2012, N 12) мы кыкIэлъыкIорэ зэхьокIыныгъэхэр фэшIыгъэнхэм:

- 1) а 1-рэ Iахьым:
 - а) пчъагъэу «300000.0-р» пчъагъэу «500000.0-кIэ» зэблэхъугъэнэу;
 - б) мыщ фэдэ къэIуакIэ зиIэ я 5-рэ пунктIкIэр хэгъэхьогъэнэу;
- «5) зэкIэми зэдэгъэфедэрэ автомобиль гъогухэм яшIын, ягъэцэкIэжъын ыкIи яIыгъын — ильэси 3 палъэм нэсэу.»;
- 2) мыщ фэдэ къэIуакIэ зиIэ я 4-рэ пунктIкIэр я 2-рэ Iахьым хэгъэхьогъэнэу;
- «4) зэкIэми зэдэгъэфедэрэ автомобиль гъогухэм

яшIын, ягъэцэкIэжъын ыкIи яIыгъын — Урысые Федерацием и Гупчэ банк иятIонэрэ ставкэ ызыныкIо фэлиз.».

Я 2-рэ статья. Мы Законом кIуачIэ иIэ зы-хьурэр

Официальнэу кызыхаутырэ мафэм шыгублагъэу мы Законом кIуачIэ иIэ мэхъу.

Адыгэ Республикэм и Лышгъхъу ТХБАКIУЩЫНЭ Аслъан

къ. Мыекъуапэ, мэлыльфэгъум и 4, 2013-рэ ильэс N 174

Адыгэ Республикэм и министрэхэм я Кабинет иунашъу

Адыгэ Республикэм икъэралыгъо учреждениехэм пэщэ IэнатIэ ащызыIыгъынэу Iухъэхэрэм ыкIи Адыгэ Республикэм икъэралыгъо учреждениехэм япащэхэм яхахъохэм, мылькIоу яIэм, джащ фэдэу яшъхъэгъусэ ыкIи зыныбжэ имыкIугъэ якIэлэцIыкIухэм яхахъохэмрэ ямылькурэ афэгъэхьыгъэ къэбарыр кызыралэкIагъэхэрэ шIыкIэм ехьылагъ

Урысые Федерацием IофшIэнымкIэ и Кодекс ия 275-рэ статья тегъэпсыхагъэу Адыгэ Республикэм и министрэхэм я Кабинет унашъо ешIы:

1. Мы кыкIэлъыкIохэрэ ухэсыгъэнхэм:

1) Адыгэ Республикэм икъэралыгъо учреждениехэм пэщэ IэнатIэ ащызыIыгъынэу Iухъэхэрэм ыкIи Адыгэ Республикэм икъэралыгъо учреждениехэм япащэхэм яхахъохэм, мылькIоу яIэм, джащ фэдэу яшъхъэгъусэ ыкIи зыныбжэ имыкIугъэ якIэлэцIыкIухэм яхахъохэмрэ ямылькурэ афэгъэхьыгъэ къэбарыр кызыралэкIагъэхэрэ шIыкIэр гуадзэм диштэу;

2) Адыгэ Республикэм икъэралыгъо учреждениехэм пэщэ IэнатIэ ащызыIыгъынэу Iухъэхэрэм яшъхъэгъусэ ыкIи зыныбжэ имыкIугъэ якIэлэцIыкIухэм яхахъохэмрэ ямылькурэ афэгъэхьыгъэ къэбарыр гъэпсыкIэ гъэнэфагъэу шыIэм тетэу;

3) Адыгэ Республикэм икъэралыгъо учреждениехэм япащэхэм яхахъохэм, мылькIоу яIэм, джащ фэдэу яшъхъэгъусэ ыкIи зыныбжэ имыкIугъэ якIэлэцIыкIухэм яхахъохэмрэ ямылькурэ афэгъэхьыгъэ къэбарыр гъэпсыкIэ гъэнэфагъэу шыIэм тетэу;

4) Адыгэ Республикэм икъэралыгъо учреждение ипэщэ IэнатIэ Iухъэрэм ишъхъэгъусэ ыкIи зыныбжэ

имыкIугъэ икIэлэцIыкIухэм яхахъохэм, ямылькIу афэгъэхьыгъэ справкэр гуадзэм диштэу;

5) Адыгэ Республикэм икъэралыгъо учреждение ипащэ ишъхъэгъусэ ыкIи икIэлэцIыкIухэм яхахъохэмрэ ямылькурэ афэгъэхьыгъэ справкэр гуадзэм диштэу.

2. Официальнэу кызыхаутырэм ыуж мэфи 10 зытешIэклэ мы унашъом кIуачIэ иIэ мэхъу.

Адыгэ Республикэм и Премьер-министрэу КЪУМIПЫЛ Мурат

къ. Мыекъуапэ, гъэтхэпэм и 26-рэ, 2013-рэ ильэс N 57

Адыгэ Республикэм IофшIэнымрэ социальнэ хэхъоныгъэмрэкIэ и Министерствэ иунашъу

Адыгэ Республикэм IофшIэнымрэ социальнэ хэхъоныгъэмрэкIэ и Министерствэ иунашъоу N 288-р зытетэу «Сабыибэ зэрыс унагъохэм ыкIи а унагъом ис кIэлэцIыкIухэм ыпкIэ хэмыльэу транспортым рызекIонхэмкIэ удостоверениехэр зэраратыхэрэ шIыкIэм ехьылагъ» зыфилоу 2009-рэ ильэсым тыгъэгъазэм и 9-м кыдэкIыгъэм зэхьокIыныгъэхэр фэшIыгъэнхэм фэгъэхьыгъ

Удостоверениехэр зэраратыхэрэ шIыкIэр нахъ тэрэуу гъэпсыгъэным пае унашъо ешIы:

1. Адыгэ Республикэм IофшIэнымрэ социальнэ хэхъоныгъэмрэкIэ и Министерствэ иунашъоу N 288-р зытетэу «Сабыибэ зэрыс унагъохэм ыкIи а унагъом ис кIэлэцIыкIухэм ыпкIэ хэмыльэу транспортым рызекIонхэмкIэ удостоверениехэр зэраратыхэрэ шIыкIэм ехьылагъ» зыфилоу 2009-рэ ильэсым тыгъэгъазэм и 9-м кыдэкIыгъэм гуадзэм диштэу зэхьокIыныгъэхэр фэшIыгъэнхэм.

2. Къэбар-правовой отделым (О. В. Долголенкэм):
— Адыгэ Республикэм IофшIэнымрэ социальнэ хэхъоныгъэмрэкIэ исайт, джащ фэдэу Адыгэ Республикэм икъэралыгъо хабзэ игъэцэкIэклэ кIуылыкIухэм яофициальнэ Интернет-сайт мы унашъор кIаригъэхъанэу;

— гъэзетхэу «Советскэ Адыгеимрэ» «Адыгэ макъэмрэ», джащ фэдэу мазэм зэ кыдэкIырэ тхылъэу «Адыгэ Республикэм ихэбзэгъуцугъэ зэхэугъоягъэхэр» зыфилорэм мы унашъор кIаригъэхъанэу;

— Урысые Федерацием ишIолгырхэм янормативнэ правовой актхэм яфедеральнэ регистрэ хагъэхъаным пае мы унашъор Урысые Федерацием юстициемкIэ и Министерствэ и ГъэIорышIапIэу Адыгэ Республикэм шыIэм Iэкигъэхъанэу.

3. Официальнэу кызыхаутырэ мафэм шыгублагъэу мы унашъом кIуачIэ иIэ мэхъу.

Министрэу Наталья ШИРОКОВА

къ. Мыекъуапэ, гъэтхэпэм и 28-рэ, 2013-рэ ильэс N 59

Адыгэ Республикэм IофшIэнымрэ социальнэ хэхъоныгъэмрэкIэ и Министерствэ иунашъу

Адыгэ Республикэм IофшIэнымрэ социальнэ хэхъоныгъэмрэкIэ и Министерствэ и Административнэ регламентэу «КIэлэцIыкIухэм языгъэпсэфынкIэ япсауныгъэ игъэпытэнрэ зэрэзэхашэхэрэм фэгъэхьыгъ» зыфилорэм зэхьокIыныгъэхэр фэшIыгъэнхэм ехьылагъ

Адыгэ Республикэм и министрэхэм я Кабинет иунашъоу N 138-р зытетэу «Адыгэ Республикэм икъэралыгъо хабзэ игъэцэкIэклэ кIуылыкIухэм къэралыгъо фэIо-фашIэхэм ягъэцэкIэклэ административнэ регламентхэр зэрэзэшIуахыхэрэ шIыкIэм иухэсын ехьылагъ» зыфилоу 2011-рэ ильэсым бэдзэгъум и 12-м аштагъэмрэ Адыгэ Республикэм и министрэхэм я Кабинет иунашъоу N 256-р зытетэу «КIэлэцIыкIухэм языгъэпсэфынкIэ япсауныгъэ игъэпытэнрэ зэрэзэхашэхэрэм фэгъэхьыгъ» зыфилоу 2012-рэ ильэсым шэкIогъум и 29-м кыхаутыгъэмрэ атэтэу унашъо ешIы:

1. Адыгэ Республикэм IофшIэнымрэ социальнэ хэхъоныгъэмрэкIэ и Министерствэ и Административнэ регламентэу «КIэлэцIыкIухэм языгъэпсэфынкIэ япсауныгъэ игъэпытэнрэ зэрэзэхашэхэрэм фэгъэхьыгъ» зыфилоу 2012-рэ ильэсым мэжъуогъум и 28-м кыдэкIыгъэм мыщ фэдэ зэхьокIыныгъэхэр фэшIыгъэнхэм:

1.1. Я 2-рэ разделым ия 6-рэ подраздел ия 6.4-рэ пункт мыщ тетэу тхыгъэнэу:

«6.4. Къэралыгъо фэIо-фашIэр афызэшIуахыным пае:

1) сэкъатныгъэ зиIэ кIэлэцIыкIухэм, кIэлэцIыкIу ибэхэм ыкIи янэ-ятэхэм анаIэ зытемытыжэ кIэлэцIыкIухэм социальнэ фэIо-фашIэхэр афызэшIуахынхэм пае чIыплэу зыщыпсэухэрэмкIэ ясоциальнэ учреж-

дение мыщ кыкIэлъыкIорэ тхылъхэр рахьылIэнхэ фае:

— зигугъу къэтшIыгъэ кIэлэцIыкIухэу социальнэ фэIо-фашIэхэр зыIэкIагъэхъаштхэм ядокументхэм ялытыгъэу списокэр;

— кIэлэцIыкIухэм япсауныгъэ изытет гъэпытэгъэн зэрэфаер къэзыгушыхъатырэ медицинэ справкэр;

— Урысые Федерацием псауныгъэм икIэухъумэнкIэ ыкIи социальнэ хэхъоныгъэмкIэ и Министерствэ ыухэсыгъэ унашъоу путевкэр къаратыным пае лыапсэу хьурэр;

2) зыныбжэ имыкIугъэ кIэлэцIыкIухэм яIофхэмкIэ къалэхэм, районхэм ащызэхэщэгъэ комиссиехэм яучет хэтхэм афэгъэхьыгъэ кыкIэлъыкIорэ документхэр кырахьылIэнхэ фае:

— зыныбжэ имыкIугъэ кIэлэцIыкIухэм яIофхэмкIэ къалэхэм, районхэм ащызэхэщэгъэ комиссиехэм ятхьаматэхэм аухэсыгъэ списокэхэр;

— кIэлэцIыкIур къызэрэхъугъэр къэзыгушыхъатырэ свидетелствэм (паспортым) икопие;

— кIэлэцIыкIум ипсауныгъэ гъэпытэгъэн зэрэфаер къэзыгушыхъатырэ медицинэ справкэр;

— Урысые Федерацием псауныгъэм икIэухъумэнкIэ ыкIи социальнэ хэхъоныгъэмкIэ и Министерствэ иунашъокIэ аухэсыгъэ шIыкIэм тетэу гъэпсыгъэ путевкэр зэрищыкIагъэр къэзгъэшIыпкIэжырэ справкэр.

2. Къэбар-правовой отделым (О. В. Долголенкэм):
— Адыгэ Республикэм IофшIэнымрэ социальнэ хэхъоныгъэмрэкIэ и Министерствэ исайт, джащ фэдэу Адыгэ Республикэм икъэралыгъо хабзэ игъэцэкIэклэ кIуылыкIухэм яофициальнэ Интернет-сайт мы унашъор кIаригъэхъанэу;

— гъэзетхэу «Советскэ Адыгеимрэ» «Адыгэ макъэмрэ», джащ фэдэу мазэм зэ кыдэкIырэ тхылъэу «Адыгэ Республикэм ихэбзэгъуцугъэ зэхэугъоягъэхэр» зыфилорэм кIарыхъаным пае мы унашъор аIэ-кIигъэхъанэу;

— Урысые Федерацием ишIолгырхэм янормативнэ правовой актхэм яфедеральнэ регистрэ хагъэхъаным пае Урысые Федерацием юстициемкIэ и Министерствэ и ГъэIорышIапIэу Адыгэ Республикэм шыIэм мы унашъор Iэкигъэхъанэу.

3. Мы унашъом игъэцэкIэн зэрэIорэм лыплъэнэу министрэм иапэрэ гуадзэу А. Т. Осмэныр фэгъэ-зэгъэнэу.

4. Официальнэу кызыхаутырэм ыуж мэфи 10 зытешIэклэ мы унашъом кIуачIэ иIэ мэхъу.

Министрэу Наталья ШИРОКОВА

къ. Мыекъуапэ, мэлыльфэгъум и 1, 2013-рэ ильэс N 61

ИСКУССТВЭМРЭ НЫБЖЫКІЭХЭМРЭ

Андзэрэкъо Долэт имэкъамэхэр дунаим щэлүх

Санкт-Петербург иныбжыкІэ симфоническэ оркестрэ концертэу кытыгъэм композиторэу Андзэрэкъо Долэт ыусыгъэ произведениехэр шыгъэх. Оркестрэм идирижеры ыкІи ихудожественнэ пащэр Тигран Агаджанян.

Александра Симоновамрэ Андзэрэкъо Долэтрэ.

кІызэ Д. Андзэрэкъом тилгэпк мэкъамэхэр зыхэт произведениехэр еусых. Опсэу, Долэт! Уигъэ-

хъагъэхэм ахэбгъэхъонэу, дунаим композитор цлэрыло ушыгъунэу Тхъэм тыпфелълү.

ИскусствэхэмкІэ Адыгэ республикэ колледжыр Андзэрэкъо Долэт кыуыгъ. Санкт-Петербург дэт консерваториэм ишІэныгъэ шыгъэхъуагъ. ЗэлашІэрэ Сергей Слонимскэр икІэлэгъаджагъ. Д. Андзэрэкъом ыусыгъэ произведениехэр Германием, Темыр Кавказым ащыжыныгъэх. Симфоническэ оркестрэм Москва концерт кыштитынэу зегъэхъазыры.

Гобоимрэ камернэ оркестрэмрэ апае ытхыгъэ произведениер ары С.-Петербург шыкІогъэ пчыхъзэхъахъэм кышчырагъэуагъэр. ГобоимкІэ оркестрэм кыдежыгъуагъэр дунэе зэнэкъокъухэм ялауреатэу Александра Симоновар ары.

Пчыхъзэхъахъэр гъэшІэгъонэу кІуагъэ. Искусствэр зыщагъэлъэллэрэ унагъом шапІугъэ музыкант ныбжыкІэм бэкІэ тегъэгугъэ. Долэт ятэу Андзэрэкъо Чеслав композитор, артист цлэрылү, янэу Светланэ Адыгэ кІэлэгъаджэ колледжым адыгабзэмкІэ шырегъаджэх, игушыІэхэм атехыгъэ оредхэр аусых. Долэт ышыпхъоу Марзыет искусствовед, шІэныгъэм пылъ.

Д. Андзэрэкъом ыусыгъэ произведениехэр симфоническэ оркестрэм Санкт-Петербург, нэмыкІэ квалэхэм кышчырагъэуагъэх. Адыгэ Республикэми ахэр шыгъэхъахъыгъэх.

Адыгэ фольклорым кыпкыры-

КУШЪХЪЭФЭЧЪЭ СПОРТЫМРЭ ШЫІЭНЫГЪЭМРЭ

Тиреспубликэ зэлукІаплІэхэм ащыш

Адыгэ Республикэм кушъхъэфэчъэ спортымкІэ икІэлэцЫкІу-ныбжыкІэ спорт еджаплІэ ипащэу, дунэе зэлукІэгъоу «Гран-при Адыгея» зыфилорэм, идиректорэу Анатолий Лелюк гушыІэгъу тызыфэхъум кушъхъэфэчъэ спортымкІэ тиреспубликэ шыкІорэ зэлукІэгъухэм, Адыгеим испортсменхэр зэнэкъокъухэм зерахэлажъэхэрэм, тиреспубликэ кушъхъэфэчъэ спортымкІэ Урысыем игупчэ зэрэхъугъэм, нэмыкІэхэм ягугъу тшыгъэ.

гъухэр Мыекьопэ районым шыкІуагъэх.

— Урысыем испортсмен анахъ лъэшхэр зэнэкъокъум шытлэгъуштха?

— Ары. Урысыем ихэшыпыкІыгъэ командэ хэтхэр Адыгеим къэкІуагъэх. «Катюшэм», Москва, Москва хэкум, Самарэ, нэмыкІэхэм яспортсменхэр тиреспубликэ шытлэх.

— Адыгеим шапІугъэхэр зэнэкъокъум хэлэжъэштха? Спортым пыщагъэхэр ащ кыкІэлупчІэх.

— УпчІэ дэгъу. Адыгэ Республикэм шыш спортсменхэр Урысыем икомандэхэм ахэтых. Владимир Долговыр, СтІашгъу Мамыр, Сергей Семеновыр, нэмыкІэхэри медальхэм афэбэнэштых.

— Дунэе зэлукІэгъухэр Адыгеим зэрэщыкІохэрэм сыда кяпІуаллэ пшІоигъор?

— Нурбый, а упчІэм иджэуап гъэзетеджэмэ тэрэзэу кыагурыло

сшІоигъу. Адыгэ Республикэм, Краснодар крайм, Москва дунэе зэлукІэгъухэр ащызэхашэнхэу фытыныгъэхэр ялэх. Мэфэ зауларэ зэнэкъокъур зэрэкІоштыр зэхэщакІомэ кыдалгытэзэ, гъогухэм язытет, шьолгырым ишыІэкІэ-псэукІэ зыфэдэр, нэмыкІэхэри кышагъэщых. Шыкур, Адыгеим шырэхат, мамырныгъэр шагъэлаплІэ, лъэпкыу ихэр зегурылохэу здышыІэх. Спортсменхэм бысымхэр сыдигъуи дэгъоу афыщыгъых.

— КъэшъокІо ансамблэу «Мыекьуапэ инэфылъэхэр», фэшъаф купхэр зэнэкъокъум икызылукІы фэгъэхыгъэ зэхэхъу мэлылфэгүм и 18-м Мыекьуапэ ипчэгу шыІэштым хэлэжъэнхэу загъэхъазыры.

— Лъэпкы кыашгъохэр, оредхэр хыкІэхэм ашІогъэшІэгъоных, адыгэ шыуашэм идэхагъэ кытегушыІэх. Спортсменхэр тиартистхэм агоуцохэзэ нэпэгыш сурэтхэр атырахы.

— Анатолий, бзылфы-

гъэхэри кушъхъэфэчъэ спортым пылтых, тиспортсменкэхэм гъэхъагъэхэр ялэх.

— Журба зышыпхъухэу Аленэрэ Иринэрэ, Кристина Савельевар, Ольга Дейко, нэмыкІэхэри зэнэкъокъу ихэм ахэлажъэх. Дунэе зэлукІэгъухэр мэкъуогъу мазэм Мыекьуапэ шыкІоштых.

— Урысыем спортымкІэ иминистрэу Виталий Мутко тиреспубликэ джырэ-благъэ кызыэкІом кышъуытхъугъ.

— Адыгеим и Лышъхъэу Тхыакушынэ Аслъан, Правительствэм спортым фэгъэхыгъэу Іофыгъоу агъэцакІэрэм хэгъэгукІи дунэе мэхъанэ ятэты. Тиспорт псэуалъэхэм заушъомбгъу. Тиреспубликэ спортым ишыагъэкІи нахъ цлэрыло мэхъу.

— Кушъхъэфэчъэ спортымкІэ дунэе зэлукІэгъухэу тиреспубликэ шыкІохэрэм ясудья шъхъалэ Израиль кыкІыгъ.

— Зэнэкъокъур дэгъоу зэрэкІоштым сицыхъэ телъ. Спортыр зыкІасэхэр зэлукІэгъухэм яплъынхэу кыетэгъэблагъэх.

— Тхыауегъэпсэу. Шъуигу-хэлхэр кыжъудэхъунхэу шъуфэтэлэ.

— Тхыауегъэпсэу. Сурэгым итыр: Анатолий Лелюк.

КУШЪХЪЭФЭЧЪЭ СПОРТЫР

И. Закариныр апэ ишъыгъ

Дунэе зэлукІэгъоу «Гран-при Адыгея» зыфилорэр тыгъуасэ Мыекьопэ районым щаублагъ. Километри 10,5-рэ хъурэ гъогум спортсменхэр шызэнэкъокъугъэх.

Кушъхъэфэчъэ спортым шызэлашІэрэ Ильнур Закариным апэрэ чІыпІэр кыдыхыгъ. Командэу «Русвелэм» ар хэт. Максим Покидовыр яІонэрэ хъугъэ. «Катюшэм» илІыкІоу ар шыт. Украинэм испортсменэу Валерий Попковым ящэнэрэ чІыпІэр фагъэшъошагъ.

НэкІубгъор зыгъэхъазыргъэр ЕМТІЫЛЪ Нурбый.

ФЕДЕРАЛЬНЭ КЪУЛЫКЪУШІЭХЭМ ЯСПАРТАКИАД

«Приставхэр» — «Прокуратурэр»

Федеральнэ къулыкъушІэхэм якъутамэхэу тиреспубликэ шыІэхэм яапэрэ спартакиадэ Мыекьуапэ щэкІо. Футбол цыкІлукІэ ешІэгъухэр непэ аухынхэу шыт.

Стадионэу «Юностым» финалныкъом командэхэр шызІукІагъэх. МВД — «Прокуратурэр» — 2:4, «Приставхэр» — МЧС — 4:2. Джащ фэдэ кІэуххэр ешІэгъухэм афэхъугъэх.

Апэрэ чІыпІэр кыдыхыгъэным фэшІ «Приставхэр» «Прокуратурэм» ІукІэштых. МВД-р ыкІи МЧС-р ящэнэрэ чІыпІэм фэбэнэштых. Пчыхъэм сыхъатыр 6-м командэхэр стадионэу «Юностым» шызІукІэштых.

Зэхэзыщагъэхэр:

Адыгэ Республикэм лъэпкы ІофхэмкІэ, ІэкІыб къралхэм ашыпсэурэ тилгэпкыгъухэм адырІэ зэпхыныгъэхэмкІэ ыкІи кърбар жъугъэм иамалхэмкІэ и Комитет
Адресыр: ур. Крестьянскэр, 236

Редактор
шъхъалэм
иапэрэ
гуадзэр
МЭШІЛЭКЪО
Саид

Редактор
шъхъалэм
игуадзэр —
пшъэдэкІыжъ
зыхъырэ
секретарыр
ХЪУРМЭ
Хъусен

Редакциер
зыхъышІэр:
385000,
кь. Мыекьуапэ,
ур. Первомайскэр,
197.

Телефонхэр:
приемнэр:
52-16-79,
редактор шъхъалэм
иапэрэ
гуадзэр:
52-49-44,
редактор гуадзэр-
пшъэдэкІыжъ зы-
хъырэ секретарыр:
52-16-77.
E-mail:
adygvoice@mail.ru

Зыщаушыхъаты-
гъэр:

Урысые Федерацием
хэутын ІофхэмкІэ,
телерадиокъэтын-
хэмкІэ ыкІи зэлы-
ІэсыкІэ амалхэмкІэ
и Министерствэ
и Темыр-Кавказ
чІыпІэ гъэлоры-
шІаплІ, зэраушыхъа-
тыгъэ номерыр
ПИ №ТУ23-00916

Зышыхаутырэр

ОАО-у
«Полиграф-ЮГ»,
385000,
кь. Мыекьуапэ,
ур. Пионерскэр,
268

Пчъагъэр
4010
Индексхэр
52161
52162
Зак.1070

Хэутыным
узшыкІэтхэнэу шыт
уахъэр
Сыхъатыр 18.00
ЗышыкІэтхэгъэхэ
уахъэр
Сыхъатыр 18.00